

ketu. — Vse napitnice so bile sprejete z gromovitim ploskanjem in odobravanjem. Predsednik Jelenc je nato zaključil banket in povabil goste na poslovilni sestanek, ki se je vršil zvečer v gostilni pri »Zlatorogu«. Popoldan so se podali zborovalci na izprehod v prekrasnih Tivoljski gozd in so se ustavili pri Stepiču v Šiški.

S tem je bil jubilej završen in vrnili so se zborovalci, obodreni za nadaljnje delo v prid narodu in domovini in odnesli, kakor tuji slovanski gostje, tako domačini na svoje domove presrčne spomine na belo Ljubljano.

ZAHVALA CESARJA IN PRESTOLO- NASLEDNIKA.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1913.
Št. 20.457.

Zavezi jugoslovanskih učiteljskih društev v roke gospodu predsedniku Luki Jelencu v Ljubljani.

Po naročilu c. kr. deželnega predsedstva za Kranjsko z dne 16. septembra 1913, št. 2625/pr., vsled odloka gospoda ministra notranjih zadev z dne 12. septembra 1913, št. 10.327/M. I., čast mi je cenjeni Zavezi jugoslovanskih učiteljskih društev za vdanostno izjavo povodom slavnostnega zborovanja ob 25letnici zaveze po Najvišjem povelju naznaniti Najvišjo zahvalo.

Zupan: Dr. Ivan Tavčar.

Gospodu Jelencu, predsedniku Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev, Ljubljana.

Grad Bluehnbach: Za doposlano mi vdanostno izjavo ob priliki petindvajsetletnice ustanovnega jubileja Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev, se vsem članom najsrčneje zahvaljam in hvaljem zagotovilo, da boste mladino vedno v stari dinastični zvestobi yzgaljali, z velikim veseljem na znanje.

Nadvojvoda Franc.

LETOŠNJE ČLANSTVO NAŠE ZAVEZE.

V tajniškem poročilu je v zadnji številki »Učiteljskega Tovarisa« pomotoma izostal važen statistični odstavek, katedga objavljamo radi natančne preglednosti danes z debelotiskaninimi črkami. V celoti se dotični del glasi torej naslednje:

Naša Zaveza šteje danes 33 učiteljskih društev in dve deželni Zvezi, ki imajo skupno 69 častnih, 1460 pravih in 47 podpornih članov; vseh društvnikov je torej 1576. Od pravih članov odpade letos na Kranjsko 493, na Štajersko 630 in na Primorsko pa 337 društvnikov.

(Konec poročila prihodnjic.)

Nar. napr. poslanci v kranjskem deželnem zboru za učiteljstvo.

Seja dne 24. t. m.:

1. Nujni predlog posl. dr. Ivana Tavčarja in tovarišev, tiče se regulacije učiteljskih plač.

2. Samostojni predlog posl. Gangla, tiče se izpremembe § 23., točka 3., zakona o šolskem nadzorstvu (v prilog pasivne volilne pravice učiteljice).

3. Interpelacija posl. Jos. Reisnerja, Gangla in tovarišev na dež. predsednika glede nadzornika Štruklja in Slomškove Zveze.

4. Interpelacija posl. Jos. Reisnerja na dež. glavarja glede razdelitve draginjskih doklad.

5. Interpelacije posl. Gangla in tovarišev na dež. predsednika glede konfiskacije Učit. Tovarisa z dne 5. t. m.
Več prihodnjic.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo zboruje v soboto, 4. oktobra t. l., ob 2. uri popoldne v šoli na Čatezu. Predavata tv. Fr. Hočvar in M. Matko. Pogovorimo se pa tudi kaj o društvenih učiteljskih zadevah. Prav obilne udeležbe pričakuje odbor.

Učiteljsko društvo za litjski okraj priredi dne 4. oktobra ob pol 4. popoldne v Litoviji svoje jesensko zborovanje. Na to zborovanje se prav vladno vabijo vsi cenjeni tovariši in tovarišice. Članj bodo vabljeni še posebej po dopisnicah, kjer bo razviden tudi dnevni red.

Kranjske vesti.

—r— Zmaga naprednega učiteljstva. Pri včerajšnji volitvi učiteljev - večšakov v mestni šolski svet v Ljubljani je zmagala napredna lista. Izvoljeni so napredni učitelji: Janez Levec kot večšak, Fran Črnogoj

ference in bistrijo duhove, a ne smejo biti in Fran Skulj kot namestnika s 33 glasovi; z 29 glasovi so ostali v manjšini kandidatje Slomškarjev Janko Jeglič, Avguš Pirc in J. Cepuder. Živelci in izvoljenci!

—r— Poverjeništvu Slov. Šol. Matice v šolskem okraju Rudolfovo je prevzel tov. M. Matko. On prosi, da mu določijo vsi stari člani letnino za 1913 v znesku 4 krole in poštne stroške 20 h do 15. oktobra t. l. Sprejema pa tudi prav rad nove člane.

—r— Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole v terminu meseca novembra se prično pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani v petek, dne 7. novembra, ob 8. uri na učiteljsku v Ljubljani. Pravilo opremljene prošnje za pripust k usposobljenosti preizkušnji je po predpisnem službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo do 30. oktobra v rokah izpraševalne komisije.

—r— Iz ljudskošolske službe. Absolventka Karolina Križajeva je imenovana za provizorično učiteljico na enorazrednici v Dolenji vasi pri Senožečah. Suplentka Kornelija Čermeljva je imenovana za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Cerkljah. Provizorična učiteljica na ljudski šoli v Blatni Brezovici Albertina Vajdičeva je premeščena v Borovnico, v Bevke pa pride kot suplentka Roza Svetličeva na mesto zaradi študij na dopustu se nahajajoče Marije Sodnikove. Za suplentko na mestni dekliški šoli v Ljubljani je imenovana Aleksa Lindtnerjeva na mesto zaradi študij na dopustu se nahajajoče Leje Levčeve. Absolventka Ana Keršnikova je pripuščena k brezplačni šolski praksi na Brdu, absolventka Ivana Lipovčeva v Koroki Belji, absolventka Antonija Azmanova pa na Kropi. Na mesto yodje na dopustu Frana Škofa pride suplentka Alojzija Trillerjeva v Planino pri Jesenicah, na mesto učiteljice na dopustu Ane Kilarjeve pa Josipina Mikoličeva za suplentko na dekliško ljudsko šolo v Novem mestu.

Štajerske vesti.

—š— Iz ormoškega okraja. Na Humu je praznovano predzadnje nedeljo v krogu članov okrajnega šolskega sveta, obeh županov in nekaterih prijateljev v ožjem krogu jako skromno 25letnico svojega ta-mošnjega službovanja nadučitelj tov. Anton Porekar. Ostani nam ohranjen še mnoga leta!

—š— Nekaj pripomb k našim uradnim konferencam. Ker so naše uradne konferen-ce pri koncu, dovoljum se nekaj pripomb k njih poteku. — Večinoma so res te naše konferen-ce prave uradne konferen-ce, kjer vlada stroga reka sv. Birokracija v osebi g. šolskega nadzornika. Skrajno previdno morajo izražati govorniki svoje mnenje, da ne pridejo v navskrižje z nadzornikovimi vladnimi možganj ter jim ni odvzeta beseda. Prvo pri teh uradnih konferencah so neobhodno potrebne vdanostne izjave na vse strani, kakor c. kr. okrajnim glavarjem, c. kr. deželnemu šolskim nadzornikom itd. Res lepo to, a še lepše bi se mi zdelo, ko bi imelo učiteljstvo priliko pozdraviti te razne svoje prijatelje in zaščitnike o priliki uradnih konferenc vsaj tuptam v svoji sredini. Oh, ti seryilna učiteljska duša! — Kakor sem posnel iz nekega poročila, jih je dal nadzornik dobro pod nos istim, ki se zgražajo na dolgih konferencah. Seveda, najprej dolgozvezo, tudi do dve uri trajajoče nadzornikovo poročilo, o katerega duhovitosti in temeljitosti se nekateri poročevalci ne morejo dovolj pohvalno izraziti, zatem pa referati na kg. Da, na kg, ko vendar merijo nekateri kvaliteto svojih referatov po številu pol; tako se mi je letos pohvalil nekj tovariš, da je napisal o risanju celih 20 pol. Siromak, ki to piše, še večji siromak pa tisti, ki morejo to poslušati. — Nisem za površnost, nikakor ne, a sem mnenja, da se lahko pove marsikaj v enem samem stavku jasneje, kakor ima to referat na celi strani. Kratki, jasni in jedernati naj bi bili naši referati. Kaj pa naj šele rečemo našim debaterjem! Tu ni konca ne kraja, vsak hoče priti na vrsto, da se mogoče čita njegovo ime potem v časniških poročilih in da vidijo na višjih mestih, kako živo se zanjina sestradanja učiteljstvo za idealna šolska vprašanja. Tako je, recimo, na neki uradni konferenci bil podan nad-vse temeljit referat o črtežu šolskih zvezkov, ki mu je sledila dolga, deloma burna debata. Kadar je kaka stvar premeta že dodobra, pa se oglasi eden, ki še ni prišel do besede, napravi najprej dolg uvod, našteje vse, kar so omenili že predgovorniki, se izrazi nazadnje, da se z vsem strinja ter nima ničesar dostaviti. Na tak način se naše konferen-ce raztegnejo po nepotrebnem v brezkončnost in prav lahko smo veseli, da smo učitelji tako sami med seboj ter se ne smešimo s svojimi debatiranjem pred širjo javnostjo. Debate so neobhodno potrebne, ker oživljajo naše kon-

take, kakor sem prej omenil. Le pri stvari ostati in ne misliti, da isti mnogo pove, ki mnogo govori. Naše konferen-ce bodo kratke, primerne dietam ter bodo zadovoljile vsestransko, najbrž tudi g. okr. šolske nadzornike. — Zveza slov. učiteljev in učiteljic je letos nasvetovala, da predlaga učiteljstvo uvedbo Widrovega »Mojega prvega berila.« Kolikor sem posnel iz poročil, je bil predlog sprejet na konferenci za gornjegrabski in vranski okraj z večino glasov ter na konferenci za ljutomerski in gornjeradgonski okraj soglasno. (Čast!) Tu smo se pokazali učitelji zopet kot pravi cincarji, Seveda, ko gre za knjigo, ki jo je sestavil naš človek na podlagi mnogoletnih izkušenj, ko gre za knjigo, ki jo je sestavil preprost ljudskošolski učitelj, tu je treba iskati pomislekov za uvedbo, ker takih slučajno ni. Cisto kaj drugega je, ko gre za knjigo, ki jo je sestavil kak c. kr., posebno še kak c. kr. profesor; tu ni nobenih pomislekov. Protij knjigi pa, ki je izšla naravnost iz življenja, pa so naši c. kr. patenti - pedagogi, za katerimi caplja učiteljstvo, ne da bi se upalo misliti samostojno in odločevati samostojno. Večina konferenc se je odločila za to, da hoče učiteljstvo knjigo dobro preštudirati. Ali je res potrebno za presojo začetnice, povrh tako enostavne, kot je Widrova, kar celo leto?! Kdor se je za knjigo zanimal, jo je lahko pregledal že letos, drugi pa bodo za eno leto ravno na istem stališču, kakor so bili letos. Opazil sem, da so se spravili na oceno knjige ljudje, ki v elementarnem razredu še nikdar poučevali niso, take ocene gotovo niso merodajne.

— Govoril sem s priznanim dobro elementarno učiteljico, ki deluje že 30 let v I. razredu. Ta se je izrazila o Kruščevi »Moji prvi čitanki«, da je za naše šole nerabna, a je bila takoj navdušena za uvedbo Widrovega »Mojega prvega berila.« Kruščeva analitično-sintetična metoda ni nič novega, ker smo se je že pred 20 leti učili na učiteljskih, a v učiteljskih vrstah ni našla primerne odziva, ker ni prikladna, posebno za šole na kmetih ne. Le malo pomislite, kdaj in kako pridemo do čitanja in pisanja po Kruščevi začetnici! Kako pojde z obravnavo besed, ki podajo dve do tri nove črke in to pri nas v prenapolnjenih razredih, povrh pri slabem šolskem obisku? To je z Widrovo knjigo čisto druga. Koj v začetku nam poda vse samoglasnike, ki nam potem tako dobro služijo za vezanje s soglasniki. Seveda vse slike niso prikladne za vse kraje, a temu je težko ustreči. Po mojem mnenju bi podobe smele biti izvršene bolj precizno, a drugače so ravno zaradi svoje enostavnosti priporočljive ter odgovorjajo popolnoma svojemu namenu. Kruščeve podobe so res lepe, a nudijo preveč, služijo bolj nazornemu nauku kakor čitanju, a Widrove so izključno v oporo spoznanju in pomnežu posameznih črk. Kruščeva knjiga je res lepo opremljena, ima lično gospodsko obleko, dočim Widrova, v preprosti kmetiški sukni. Najbolj pa gotovo imponira tovarišem c. kr. grb ter podoba z deklico, ki ponuja cesarju šopek cvetic. Res lepo! A meni bi še bolj ugajala podoba, predstavljajoča našega presvetlega cesarja, ki deli med sestradano učiteljstvo iz polnih žakljev cekine, a na drugi strani slika, kakor jo ima Kruščeva knjiga. Prva slika bi kazala dobrosrčnega, pravičnega, ljubelega našega vladarja, a druga hvaležnost in vdanost šolske mladine napram svojemu dobremu deželnemu očetu. — Upam pa, da pridemo počasi do prepričanja, da je ljudskošolski učitelj sam poklican in tudi dovolj zmožen sestavljati knjige za ljudske šole ter ne potrebuje v to pomoč kakih nadpedagogov. Nepravilno se mi tudi zdi, ako kak okrajni ali deželni šolski nadzornik izdaja knjige pod svojim imenom, posebno, ako so mu jih v resnici sestavili ljudskošolski učitelji, ker se potem čuti učiteljstvo moralno vezano, se podvrže rabi takih knjig. — Kar pa se tiče prepornega Widrovega »Mojega prvega berila«, upam, da učiteljstvo popravi to, kar je zamudilo letos ter predlaga drugo leto uvedbo te knjige na vseh naših šolah. a.

—š— Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«. Odbor poroča: Dne 20. avgusta je umrl član nadučitelj Alojzij Svetina, dne 16. septembra pa ravnatelj Josip Resch. — Po § 3. a pravil se mora čimprej plačati ta 114. in 115. smrtni slučaj po 2 K. — V letu 1913 zaznamuje društvo 7 smrtnih slučajev.

Goriške vesti.

—g— Narodna Prosveta v Gorici je razposlala pred časom celo vrsto dopisov na razne osebe ča Gorickem in izven Goriške. Ker dostaj še ni vseh odgovorov, prosimo vse dotične, da se odzovejo čim prej onemu dopisu. Odgovorj naj se upošlejo na naslov: Odbor Narodne Prosvete v Gorici, Korso Frana Josipa 82.

—g— Boj za slovensko šolo v Trziču. V nedeljo, 14. t. m., se je vršilo v Trziču zborovanje po § 2. v prostorih hotela »Internacional«; na dnevnem redu zborovanja je bila slovenska ljudska šola v Trziču. Udeležilo se je zborovanja nad 150 slovenskih mož. Navzoči so bili tudi župan iz Opatjegasela in podžupan iz Devina in Doberdoba, Govorila sta med drugim dr. Rybač iz Trsta in dr. B. Vošnjak iz Gorice. Na shodu je vladalo dobro razpoloženje in storilo se je, kar treba prvo storiti, da se uresniči nujna potreba Slovencev v Trziču: ustanovitev slovenske šole. V Trziču je za šolo godnih slovenskih otrok okolo 200. Po zborovanju se je nabralo med navzočimi K 36.62 za slovensko šolo v Trziču.

—g— 2000letna kultura. Na dvorišče pred Šolski Dom v Križni ulici v Gorici je vrzel Italijan ali Italijanka svojo nesnago izpod postelje; dotična oseba je tako izpričala, da spada med »gente civile« Corrierovega kalibra.

Splošni vestnik.

Hude posledice pregreška iz dijaških let. Avskultanta pri sarajevskem okrožno sodišču, P. Sabiča, so se dni odpustili iz službe, ker se je zvedelo, da je bil leta 1906, kot dijak kaznovan s 24 urami zapora, ker se je na železnici vozil s tujo legitimacijo. Sabič je nato prosil za sprejem pri financij, a je bil odbit. Nato je vstopil v odvetniško pisarno in se hotel vpisati v listo odvetniških kandidatov, toda vlada je tudi to odbila.

Razgled po šolskem svetu.

— Ameriški profesor žurnalistike. Walter William na missurski visoki šoli študira v velikih evropskih mestih časniške razmere. Bil je zdaj v Moskvi in v Varšavi, Pride tudi v Prago, na Dunaj in v Budimpešto. Ko bo prepotoval Evropo, pojde v Azijo, Afriko in Avstralijo.

— Tri milijone za laško šolsko društvo »Dante Alighieri«. Na občnem zboru italijanskega šolskega društva »Dante Alighieri« v Palanci je naznanila neka dama, da je neka oseba darovala 3 milijone za to društvo, a da želi, da se njeno ime ne ime-nuje.

— Hrvaško-srbski jezik v peštanskih šolah. Z ozirom na zadnje dogodbe na Balkanu je budimpeštanski magistrat sklenil v vse mestne srednje šole uvesti kak jugoslovanski jezik kot obvezen predmet.

— Tvrdka M. Tomec, Mnichovo, Hradišče, Češko. išče slovensko korespondentko, najraje začetnico, ki je dovršila trgovski tečaj. Prevajala bi iz nemščine na slovenščino. Prednost imajo učiteljske hčere. Ponudbe je vložiti slovensko-nemške na tvrdo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Za danes smo morali odložiti več dopisov, tako tudi nekrogol pok. ravnatelja Ribiča in tovariša Ferjana. Konec vsakega meseca je v naši tiskarni največ neodložljivega dela, pa tudi mi moramo gledati, da se pri listu preveč finančno ne žrtvuemo, kar je toliko potrebnejše, ker nimamo niti od svojih somišljenikov dovolj materialne podpore. Kritike je dosti, drugega pa stokrat premalo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba: Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev*.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 2953. Kranjsko.

Na v dvorazrednico razširjeni ljudski šoli pri Sv. Gregorju se razpisuje v stalno nameščenje nadučiteljsko mesto z zakonitimi prejemki in prostim stanovanjem.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.

Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom tauradno predložijo do 20. oktobra 1913.

C. kr. okrajni šolski svet Kočevje, dne 20. septembra 1913.

Najlvrstnejše in najboljše tamburice izdeluje in razpošilja

Prva sisečka ročna izdelovalnica tamburic

J. Stjepušin Sisek.

Odlikovana na pariški izložbi 1.900 in na milenijski izložbi 1896. Razum tamburic in skladeb za razna godala ima kakor gosli, citre, kitare, mandoline, harmonike, okarine i. t. d., za katere se pošilja poseben cenik s slikami. Ilustrovan cenik tamburic pošljem vsakomur zastonj. V isti tovarni izhaja strokovni tamburaški mesečnik pod imenom »Tamburica«, ki prinaša razin pouka tudi krasne tamburaške partiture ter stane letno samo 8 K.